

Det vilda Göteborg

Copyright © Tukan förlag

Utgiven av Tukan förlag

Heurlins plats 1

413 01 Göteborg

www.tukanforlag.se

Kartunderlag från Lantmäteriet

Foto: Fredrik Schenholm

Formgivning omslag: Camilla Simonson, Camoni

Formgivning inlaga: Gyllene Snittet bokformgivning AB

Redaktionell produktion: KAP Pernilla Karlsson AB

Första tryckningen

Tryckt i Kina 2015

ISBN 978-91-7617-347-3

INNEHÅLL

Inledning	5
UT MED BARNVAGNEN	9
Välkommen till djungeln!	10
Lite som i Norrland	14
Med barnvagnen mot horisonten	18
Lantligt och rofyllt med sjöutsikt	22
DET OVÄNTADE	27
Grottkrypning – smutsigt, trångt och sjukt kul!	28
Bäverspaning	32
Upptäck världen under ytan	36
Magi mitt i skogen	40
Ett spännande spektakel	44
PÅ UPPTÄCKTSFÄRD	49
Rakexpedition	50
Gå på lina	52
Upptäck klättrarnas paradiset	56
Bergsbestigning	60
Det enklaste lilla äventyret	64
Barn är klätterapor	66
SMÅ ÄVENTYR	71
Höstens färgexplosion	72
Utflykt för mulna dagar	74
Magisk solnedgång	78
Sagan om ringen mitt i stan	80
UT I DET VILDA	85
Det coolaste äventyret	86
Havet från toppen	90
Vildmarksdygn med familjen	94
Vackraste vandringen?	98

Skogsvandring nära stan	102
Paddla hopfällbart	106
Sova ute med småbarn?	110
En bit av Bohusleden	114
Fjällkänsla i stan	116
Med barnen på ryggen	120
UTFLYKTSMÅL	125
Den magiska badplatsen	126
Sköna Sandsjöbacka	128
Mäktigt vattenfall	130
Oväntad oas i Jonsered	134
Regnskogsfeeling	136
NYFIKNA ÄVENTYR	141
Gör upp en egen eld	142
Skynda fynda svamp!	146
Ätbara växter	150
MATEN ÄR VIKTIGAST	155
Matsäcksmat	156
Smakpatrullen testar	160
Vildmarksmat för äventyrare	164
BRA ATT VETA INFÖR ÄVENTYRET	169
Bästa prylarna	170
En riktig äventyrsvagn	174
Frihet för föräldrar	176
Liten bajsskola	178
Allemansrätten	180
Boktips	184
INSPIRATÖRER	186
SÅ FUNKAR DEN HÄR BOKEN	191
REGISTER	192

VÄLKOMMEN TILL ETT VILDARE GÖTEBORG!

Är du nyfiken på en vildare sida av Göteborg? Vill du vara ute lite mer och ha lite roligare ihop med dina barn? Då är det här en bok för dig. Vi som gjort den heter Karin och Fredrik, och vi ska guida dig till äventyr som ligger nära stan. För runt Göteborg finns fantastisk, varierad natur. Allt från regnskogsliknande floder och stora, tysta skogar till klara forsar, inbjudande stränder och höga berg med milsvid utsikt.

Kanske tänker du att det mest är besvärligt att ha med sig barnen i naturen, snudd på farligt. Det måste väl vara mycket enklare att gå till lekparken? Nej, vi tycker inte det. Det kan till och med vara svårare att ha med sig barnen i en lekpark, där de måste underhållas hela tiden. I naturen däremot kan man släppa loss dem så att de får leka fritt.

I den här boken har vi samlat våra bästa äventyr för barnfamiljer. Utflykterna går genom så vild natur som möjligt och bjuder ofta på något oväntat. Så läs och låt dig inspireras, och ta sedan med boken och ungarna ut. Vi lovar att hela familjen kommer att ha något att prata om efteråt.

Karin och Fredrik

UT MED BARNVAGNEN

Det kanske låter krångligt, men det går verkligen bra att ta sig till vildare miljöer även med barnvagn. I det här kapitlet har vi samlat några vandringar som bjuder på storslagen natur och lättpromenerade stigar. Vandringarna är faktiskt så fina att vi rekommenderar dem till alla - med eller utan vagn.

VÄLKOMMEN TILL DJUNGELN!

Mellan Hjällbo och Angered ligger ganska oväntat en hel djungel. Så ser det nästan ut i alla fall. Längs hela ån står träden tätt och slingrar sina rötter ner i leran. Ån rinner fram med brunt vatten, och över den ligger nedfallna, mossiga träd. Vem som helst kan börja fantisera om att stöta på krokodiler och färggranna fåglar. Och du kan faktiskt få syn på en hel del djur här, eftersom det är ett av de djur- och växtrikaste områdena kring Göteborg. Här finns många ovanliga insekter, träd, fåglar, fiskar och musslor.

Vandringen går längs Lärjeån, nere i den ravin som ån skapat. Ibland svänger stigen av, bort från djungelnaturen och upp mot ängar och hagar. När vi gjorde vandringen åkte vi kollektivt. Vi startade i Hjällbo och avslutade i Angered. Vill du hellre åka bil kan du gå fram och tillbaka längs samma sträcka istället, och vandra så långt du har lust och ork till.

I ena änden av leden, närmast Angered, finns Lärjeåns trädgårdar. Här finns odlingar och ett café där du kan äta av det som vuxit i trädgårdslandet. Det är en fin avslutning på vandringen.

Överraskande och spännande natur.
Lätt att ta sig hit.
Varierande natur.

Få fikaställen.
Myggigt.
Ibland hörs trafiken.

NYFIKEN?

För flera tusen år sedan var dalen som Lärjeån rinner genom en havsvik. När havet sjönk lämnade det kvar enorma mängder lera. Under lång tid har ån sedan runnit genom dalen och grävt sig djupare och djupare ner i leran. Därför är landskapet en djup ravin idag.

FAKTA

Vad: Vandring.

Var: Lärjeån mellan Hjällbo och Angered.

Längd: 7 km.

Tid: 2–3 tim.

Restid hit: 15 min. kollektivt + 10 min. promenad, 15 min. med bil.

Avstånd från Brunnsparken: 10 km.

För alla? Passar fint även för barn som inte sitter i vagn.

Barnvagnshinder? På något ställe låg det ett nedfallet träd över stigen. På den del av leden som ligger närmare Angered finns några trappor där du får lyfta vagnen.

HITTA HIT

Kör E45 norrut mot Hjällbo, vid Lärjemotet sväng av på Hjällbovägen. Ta vänster in på Gråbovägen, sedan höger in på Bollplansgatan. Mot slutet av gatan finns parkering och informationsskylt.

Närmsta hållplats: Hjällbo.

SÅ GÅR VANDRINGEN

Stigen börjar vid parkeringen och är märkt med orange skylt och "Lärjeleden". Gå över bron och ta sedan vänster. Följ därefter skyltarna. Fortsätt längs "Lärjeleden". I slutet kommer skylten "Lärjeåns trädgårdar", gå då rakt fram, ta sedan vänster när du kommer ut på stora vägen och gå mot caféet Lärjeåns trädgårdar. Angered centrum och spårvagnshållplats hittar du om du rundar caféet, går mot Ica Maxi och genom köpcentret ut på andra sidan.

DET OVÄNTADE

”Wow!” Så önskar vi att du ska känna för alla utflykterna i den här boken, men kanske allra mest när du ger dig ut på äventyren i det här kapitlet. Här hittar du spännande och oväntade upplevelser. Kanske till och med lite läskiga och hisnande ...

UTFLYKT FÖR MULNA DAGAR

Mums! Blåbär är nog det godaste bäret som finns. En mulen sommardag, när du inte har lust att huttra på stranden, passar det fint att ge sig ut i skogen och leta blåbär.

Packa korgar till både vuxna och barn, och se till att matsäcken innehåller något som passar till bären. Allra roligast och mest äventyrligt är att ta med en stekpanna och pannkakssmet i en petflaska. När blåbären är plockade gör du upp eld och gräddar pannkakor som barnen får lägga bär på. En enklare variant är att steka pannkakorna på friluftsköket eller helt enkelt tillaga dem hemma. Eller varför inte låta barnen först mumsa i sig så mycket blåbär de orkar och sedan plocka lagom mycket till en paj som ni kan baka när ni kommer hem igen?

Passar mulna sommardagar.
Utflykten får ett mål.
Alla gillar bär!

Mygg och fästingar i skogen.

ALLEMANSRÄTTEN SÄGER ...

att du har rätt att plocka bär fritt i skogen, däremot inte på eller precis bredvid någons tomt.

HUR HITTAR DU BLÅBÄR?

Blåbärsris finns nästan överallt, såväl i friluftsområden i stan som i urskogar. Däremot är det inte säkert att det finns bär på riset. De trivs bäst i tall-, gran- eller blandskog, sämre i lövskog. Torra somrar finns det sällan blåbär på bergsknallar, leta istället i sänkor eller slänter. Blåbär brukar mogna i juli men hänger ofta kvar på buskarna in i augusti.

TIPS PÅ BLÅBÄRSSTÄLLEN

Närmsta skogsdunge – gå dit och kika!

Änggårdsbergen: Gå till de högre belägna delarna, bort från Botaniska, för att komma till tall- eller granskog.

Delsjöområdet: Områdena kring Bertilssons stuga, Östra Långvattnet och söder om Delsjöarna.

Vättlefjäll: Finns bra ställen nästan överallt. Undvik de alltför bergiga delarna.

TÄNK PÅ

Det kan vara riskfyllt att lära väldigt små barn att plocka och äta bär i naturen. Bäst är om barnen är stora nog att förstå när du förklarar hur blåbär ser ut, och att inte alla bär i naturen går att äta. Blåbär kan förväxlas med ett bär som heter odon. Det är inte svårt att skilja dem åt, men för en nybörjare kan det vara lite klurigt. Odon växer på stora buskar och har blå, ovala bär som är ljusa inuti. Blåbärsriset däremot växer direkt på marken och har nästan helt runda bär som är blå inuti. Odon är ofarliga, men det finns uppgifter om att man kan må dåligt av att äta mycket av dem, troligtvis eftersom de ibland är svampangripna.

UT I DET VILDA

Stora tysta skogar där granarna hunnit bli flera hundra år och mossan tagit över. Eller klara sjöar, brusande forsar och berg med milsvid utsikt. Även om Göteborg är en storstad som närmar sig en miljon invånare väntar orörd natur bara några mil bort. Här har vi samlat äventyr som tar lite längre tid, men i gengäld bjuder på stark vildmarkskänsla.

DET COOLASTE ÄVENTYRET

”Det här är det coolaste äventyret vi gjort hittills!” sa Fredrik när vi gled fram med kanoten mellan de smala klippväggarna i Vättlefjälls sjölandskap. Sedan dess har vi testat så många Göteborgsäventyr att vi inte har någon topplista längre, men det här tillhör ändå favoriterna.

Vättlefjäll är ett sällsynt vackert naturområde, beläget precis vid Angered. Rätt otippat att man så nära stan kan hamna i ett landskap fullt av sjöar, skogiga små öar och trånga kanaler där träden hänger över vattnet. Man kan hitta sin egen lilla vik att bada i eller göra upp eld vid något av alla vindskydd. Det är nästan helt tyst, stans brus märks inte av.

Häftigast är det att paddla genom de trånga passagerna som går mellan sjöarna. Men vi vill inte tipsa om någon speciell rutt, det är bara att sätta sig i kanoten och paddla i den riktning man känner för. Vem som helst klarar av att paddla, du lär dig efterhand. Paddla långsamt en kort stund eller var ute en hel helg och övernatta i tält eller vindskydd. Ett litet barn kan sitta mitt i kanoten och titta på vattnet medan de vuxna paddlar. Dessutom är det otroligt billigt. En barnfamilj får plats i en enda kanot, och att hyra den en heldag kostar knappt två hundralappar. Då ingår flytvästar och allt annat som behövs.

Spännande att paddla i trånga kanaler.
Vacker natur.
Inte mycket folk.
Nära stan.
Billigt.

Mellan några sjöar måste kanoten lyftas.

Plask!

FAKTA

Vad: Paddling.

Var: Vättlefjäll utanför Angered.

Tid: Från 4 tim.

Restid hit: 35 min. kollektivt + 10 min. promenad, 20 min. med bil.

Avstånd från Brunnsparken: 19 km.

För alla? Passar alla oavsett styrka och erfarenhet.

Tänk på: Det är bra att ringa i förväg och boka kanot. Info och priser hittar du på kanotpoolen.se.

NYFIKEN?

Vättlefjäll är ett naturreservat och ett av de största naturområdena i Göteborg. Ordet "vättle" har med vatten och väta att göra. Här finns många sjöar och dessutom toppar området Sveriges regnliga. Idag växer här mycket skog, men för några hundra år sedan fanns här mest ljunghedar som brändes då och då för att ge bättre bete till djuren. Fortfarande finns det rester av hedarna, där det växer många ovanliga växter. Har du tur får du se skogsfåglarna orre eller tjäder.

HITTA HIT

Kör E6 norrut mot Oslo, sväng av vid Klarebergsmotet och kör norrleden över Angeredbron. Sväng vänster in på Råvebergsvägen, höger in Rannebergsvägen, vänster in på Kryddnejlikegatan. I slutet av Kryddnejlikegatan finns parkering och informationsskylt över området. Vättlestugan med kanotuthyrningen finns på höger sida.

Närmsta hållplats: Kryddnejlikegatan.

TIPS!

Vid startplatsen finns en informationstavla som visar flera väldigt fina leder. Många av dem passar inte barnvagnen. En längre och mer strapatsrik vandring är Bohusleden som går genom Vättlefjäll. Den har orange markering. Gå till Eriksdal i Kungälv och ta bussen tillbaka till Göteborg därifrån.

SOVA UTE MED SMÅBARN?

Går det att släpa med sig tre småbarn ut i skogen och sova i vindskydd och tält med dem utan att det blir gråt och panik? Ja, det går alldeles utmärkt!

Det viktigaste är att göra det enkelt, så att det verkligen blir kul och inte jobbigt. I Göteborg finns många fina vindskydd som ligger nära en busshållplats eller parkering. Satsa på ett sådant! Då är det nära hem om det blir problem, och nära för en vuxen att gå några extra vändor för att få med all packning. För packningen är viktig. Ett gosedjur och en bok, god mat, kvällsmys, godis ... Allt sådant är en del av upplevelsen. Vindskyddet som vi valde ligger i Vättlefjäll, alldeles vid kanten av en sjö och med en egen liten strand. Ett bra tips om man ska sova ute med barn är att inte planera in någon särskild aktivitet, utan låta barnen leka som de har lust på lägerplatsen. De barn vi hade med var bara 6, 11 och 25 månader gamla. Efter ett dygn tillsammans i vildmarken var alla barn och alla föräldrar fortfarande glada och nöjda – succé!

**Fint vindskydd vid vatten med sandstrand.
Eldstad.
Mindre välbesökt än andra vindskydd i
Vättlefjäll.**

Ojämn mark – måste hålla koll på små barn.

TIPS!

För en utflykt med små barn rekommenderar vi de stadsnära vindskydden, i till exempel Vättlefjäll eller Sandsjöbacka. Se karta på s. 172.

FAKTA

Vad: Sova i vindsydd + liten vandring.

Var: Vättelefjäll.

Längd: 1 km.

Tid: Ett dygn.

Restid hit: 25 min. kollektivt + 1 tim. och 15 min. promenad, 35 min. med bil.

Avstånd från Brunnsparken: 26 km.

För alla? Passar barn i alla åldrar.

NYFIKEN?

Vindsydd är små, låga stugliknande byggnader, som är konstruerade så att det i princip är omöjligt för regn och vind att ta sig in. Man sover torrt och gott i dem och slipper släpa på tält. De ligger oftast på fina ställen vid vatten och har en eldstad i närheten.

HITTA HIT

Kör E45 norrut, sväng av vid Lärjemotet in på väg 190/Gråbovägen. Efter Olofstorp, sväng in på Bergums kyrkväg, skyltat "Vättelefjälls naturreservat". Följ skyltarna cirka 5 km till en liten parkeringsplats. Följ sedan skyltarna mot Björsjön, knappt 1 km.

Närmsta hållplats: Bergums kyrka.

